

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ЯМБОЛ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

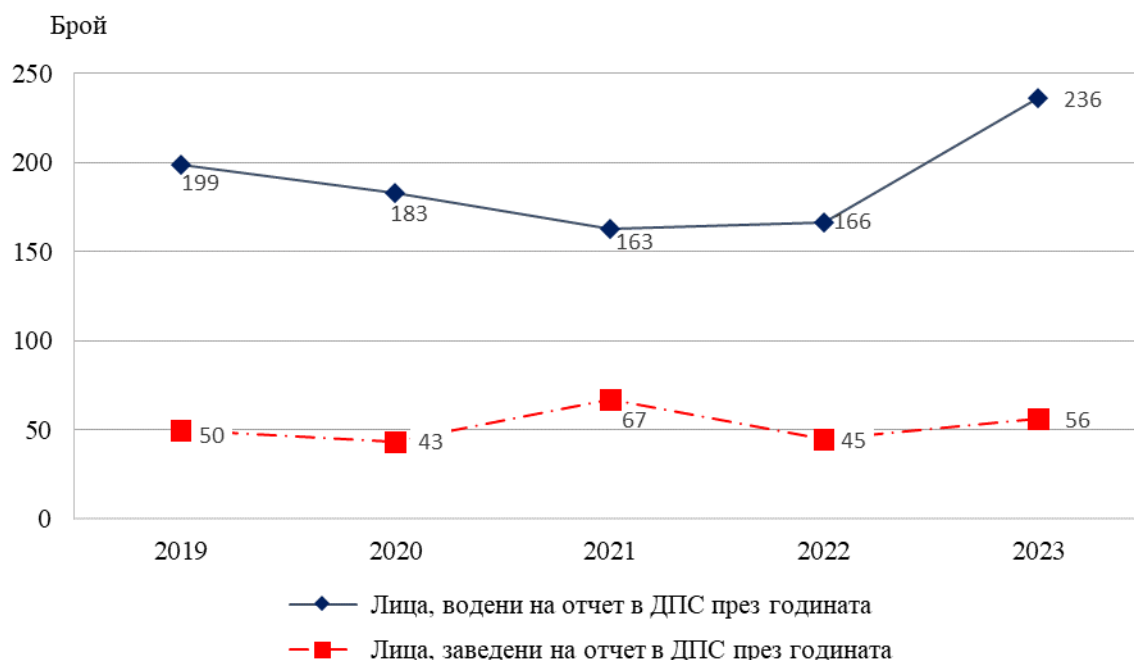
Малолетни и непълнолетни лица в област Ямбол, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2023 г. в област Ямбол на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 236 малолетни и непълнолетни лица за извършените от тях противообществени прояви и престъпления.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица в област Ямбол през 2023 г. са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 77.5%;
- малолетни (8 - 13 години) - 22.5%;
- момчета - 199 (84.3%);
- момичета - 37 (15.7%);
- учащи - 166 лица (70.3%);
- в криминогенна среда живеят 164 малолетни и непълнолетни лица (69.5%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2019 - 2023 година в област Ямбол

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Броят на заведените на отчет¹ в ДПС през 2023 г. малолетни и непълнолетни е 56, или 23.7% от всички водени на отчет лица, като 66.1% от тях са непълнолетни.

През 2023 г. снети от отчет в ДПС са 81 малолетни и непълнолетни лица, или 34.3% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 37 лица (45.7%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 36 лица (44.4%).

1. Малолетни и непълнолетни лица, снети от отчет в детските педагогически стаи в област Ямбол

	2022		2023	
	общо	в т.ч. поради поправка	общо	в т.ч. поради поправка
Общо за областта	35	17	81	37
Момчета	33	17	70	34
Момичета	2	-	11	3
Малолетни (8 - 13 г.)	5	5	3	3
Момчета	5	5	3	3
Момичета	-	-	-	-
Непълнолетни (14 - 17 г.)	30	12	78	34
Момчета	28	12	67	31
Момичета	2	-	11	3

Противообществени прояви в област Ямбол

За извършени противообществени прояви през 2023 г. през ДПС са преминали 214 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 174, или 81.3%, а момичетата са 40 (18.7%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 21 лица (9.8%);
- прояви на насилие и агресия - 19 лица (8.9%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 18 лица (8.4%).

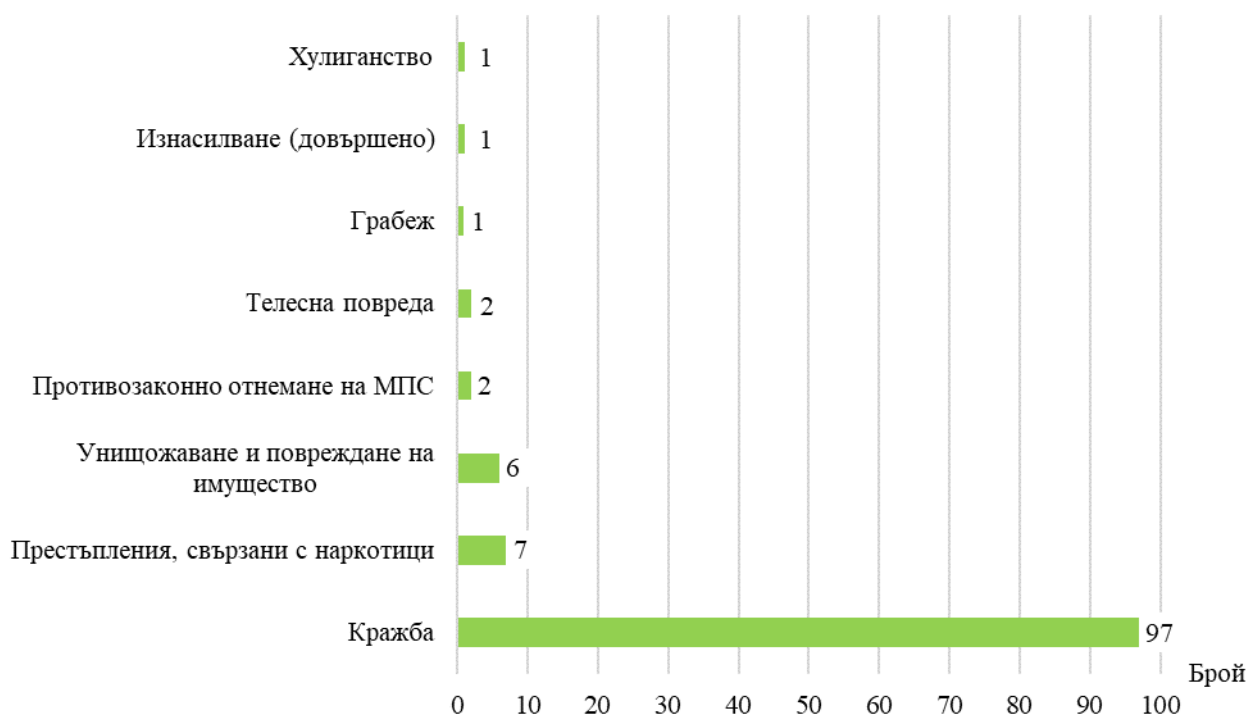
¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Извършени престъпления в област Ямбол

През 2023 г. малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления, са 125.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 97 лица, или 77.6% от малолетните и непълнолетни извършители на престъпления. От тях най-висок е дялът на извършителите на кражби от домове - 23.7% (23 лица).

Фиг. 2 Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по видове престъпления през 2023 година в област Ямбол

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления в област Ямбол

През 2023 г. в ДПС са регистрирани 6 пострадали от престъпленията кражби, грабеж, блудство и изнасилване. Малолетните пострадали лица са 16.7%, а непълнолетните - 83.3%.

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2023 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са образували 159 възпитателни дела, от които 153 (96.2%) са образувани по предложение на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 125. **Прекратени** са 36 дела, а в края на 2023 г. **несвършени са останали** 19 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили 166 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 132 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 132 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 58 мерки (34.9%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 38 мерки (22.9%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 32 мерки (19.3%);
- предупреждаване за настаняване във ВУИ с изпитанелен срок до 6 месеца - 19 мерки (11.4%);

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки са следните:

- малолетни са 33 лица (25.0%), а непълнолетни - 99 (75.0%);
- момчетата са 113 (85.6%), а момичетата - 19 (14.4%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 122 (92.4%), следвани от противообществените прояви - 7 (5.3%), и административните нарушения - 3 (2.3%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществена проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки

съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Повече информация и данни от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).